

Apel Instituta za etnologiju i folkloristiku kolegama i srodnim ustanovama u svijetu

Zagreb, November 6th 1991.

Honourable colleagues and friends,

The circumstances in which we are addressing to you are extremely sad and still unbelievable to all of us.

The fall of the global bipolar political system and the collapse of the communist social experiment had an extremely tragic impact on the peoples of ex-Yugoslavia. The anachronic empire of the Eastern block has been falling apart in front of our very eyes, while the Post-War Yugoslavia, as a seemingly supranational state, turned out to be fragile and incompetent to deal with the legitimate aspirations of its constituent nations and republics which have been striving for independence and freedom. The socialist power-holders abused the ancient idea of "brotherhood and equality", abolished the autonomous provinces of Kosovo and Vojvodina and linked the idea of the state socialism with exclusive Serbian nationalist feeling. Such national-socialist programme was accepted by the generals of the powerful "party army" of the already wrecked political system, which resulted in the expansionist war. The frantic raid of the ex-Yugoslav (i.e. Serbian) army, and its paramilitary formations is aimed at the poorly equipped Croatian forces, at the civilians, the sick, the disabled, the press, at the hospitals, schools, kindergartens, at the Red Cross, and at the unique and precious cultural monuments. More than 120 churches have been destroyed. The attack on Dubrovnik is a part of the barbaric plan to enslave all the South Slavonic peoples.

We feel that the brutality which assassinates, the cynicism that has been repressing the joy of the awaked democracy, and above all, doubt and the denial of the legitimacy of the suffering in Croatia express the intolerable historic warrant. Although our wish is to remain silent forever, we have to speak. The war divides people with brutal simplicity. According to the war logic, we are only ex-ethnologists, ex-anthropologists and ex-folklorists. Thus our aspiration to communicate beyond the reach of war is an attempt to keep our professional and human dignity. We are fully aware that it is not easy to respond to our messages, because helplessness to deal with human tragedy weights heavily upon our minds. The beginning of the tragedy, as well as its end, hardly depends on us.

It is hard to admit that humanistic and spiritual world is nothing but an alibi for a savage and bloody history of civilization, although it seems to be the only reasonable thought concerning our reality. We would not like to sound like desperate

people, we would also like to avoid the destiny of those common spots on bad conciousness of humanity, which has been peacefully watching the killing in far to small or to remote speckles on the globe. There is no national pathos or illusion in the true tradition of ethnological science and folklore studies. Therefore, it seems humiliating for us to take part in certain "competitions" of two truths, by which the treatment of our tragedy has been characterized all over the world. Yet, we are patient. The war should be judged according to its consequences. We kindly aks all of you whose action does not depend on the global consent, to contact us as soon as possible. Please help us to come back to the empire of words and notions of a "merry science" in the land where, at the moment, you can even die of thirst.

Slijede potpisi suradnika Instituta

Ovaj je tekst bio poslan na mnoge adrese naših kolega i ustanova u vrijeme kad je Hrvatska bila izvrgnuta krvavim napadajima, ubijanju, bombardiranju gradova i sela, još gotovo nemoćna da se djelotvorno obrani, i tada nepriznata u svijetu, te katkada bez pravog razumijevanja svega onoga što se kod nas događa. Institutu je tada bila potrebna riječ prijateljske podrške svojih mnogogodišnjih kolega i suradnika. I ona nije izostala. Mnogi su nam pisali. Ili su nam se, ako je bilo prilike, obratili usmeno. Neki su se prijateljskom riječju javljali privatno, pa i iz zemlje koja nas je napala. Kratko ćemo izvijestiti o pismima koja su stigla kao odgovori na naš apel, a iznimno i mimo apela...

Suradnici međunarodne *Enciklopedije pripovijedaka* iz Göttingena pišu nam, potreseni nepojmljivom neodlučnom politikom velikih, ojađeni protiv svakoga oblika nasilja, osuđujući napadaj Jugoslavenske armije i srpskih terorista na Hrvatsku. Naše su pismo razaslali na više adresa, tako i njemačkom Ministarstvu vanjskih poslova i Europskom parlamentu. Profesor Otto Holzapfel iz Njemačkog arhiva narodnih pjesama u Freiburgu iskazuje nam suosjećanje i želju za što skorijom suradnjom u miru sa svim kolegama.

Dr. Bengt Holbek iz Instituta za folkloristiku Sveučilišta u Kopenhagenu piše o svojoj potresenosti našim zbivanjima, koja iz svoje daljine teško može razumjeti. Kao folklorist osjeća se suodgovornim, jer pripada akademskoj disciplini koja je katkada uznosila vrline pojedinih naroda na štetu drugih, što su bile iluzije.

School of Slavonic and East European Studies Sveučilišta u Londonu poslala nam je kopiju svoga "apela vladama, vojnicima i narodima jugoslavenskih republika" iskazujući ogorčenje zbog namjernog rušenja i uništavanja kulturnih spomenika, arhiva i biblioteka kao "simbola nacionalnog identiteta i ponosa".

Svoju zajedničku "protestnu izjavu zbog agresije na Hrvatsku" poslali su nam Slovensko konzervatorsko društvo, Slovensko etnološko društvo, Slovensko društvo za povijest umjetnosti i Slovensko društvo likovnih kritičara.

Profesor Josef Vařeka i suradnici Instituta za etnografiju i folkloristiku Češko-slovačke akademije znanosti u Pragu izriču nam simpatiju u "junačkoj i neravnopravnoj borbi s federalnom armijom". Pišu kako su kod njih primljena izbjegla češka i hrvatska djeca iz Hrvatske zajedno sa svojim učiteljima. Dr. Hannah Laudová iz istoga Instituta iskazuje poštovanje za našu borbu za pravo na slobodni život i želi da prestane barbarsko uništavanje ljudskih života i dokumenata o vrijednostima civilizirane Europe, s nadom da njezina zemlja neće biti među posljednjima koji će se oglasiti o priznanju naših prava. Dr. Iva Heroldová, također iz Praga, sjeća se naših izraza podrške i simpatije iz dana okupacije njezine domovine 1968. Piše kako našu tragičnu sudbinu danas dijele oni Česi i Slovaci koji su u našoj zemlji našli svoju novu domovinu. Uz nas je u borbi za slobodu. Dr. Viera Gašparíková iz Bratislave sjeća se Hrvatske kao zemlje koju je zavoljela još iz studentskih dana, gdje ima prijatelja i suradnika. Naše je pismo prosljedila na više adresa, a i sama nastoji pomoći pri smještanju djece iz Hrvatske u ČSFR.

Sa Sveučilišta u Kansasu pisao nam je profesor Joseph L. Conrad. Javlja da je poslao brzojav predsjedniku Bushu i gospodinu Perezu de Cuellaru "protestirajući zbog srpske agresije protiv vašeg naroda." Pisao je i senatoru Robertu Doleu. Profesor E. A. Hammel sa Sveučilišta u Californiji (Berkeley) poslao nam je kopiju pisma koje je uputio predsjedniku Bushu. Sa Sveučilišta u Pennnsylvaniji (Philadelphia) javlja se profesor Dan Ben-Amos riječima o potresnosti našim pismima, u duhu je s nama, te će pismo dati objaviti u novinama. Profesor Felix Oinas sa Sveučilišta u Indiani (Bloomington) suosjeća i vjeruje da će Hrvatska uskoro biti slobodna.

Napokon, nekadašnja naša institutska kolegica dr. Olga Supek, a sada na Sveučilištu u Texasu piše o akcijama koje se ondje pokreću, "o onome što bi američka javnost mogla poduzeti da se taj užas okonča", misli na nas i želi nam snage i ustrajnosti do, valjda, skoroga kraja ratnog pakla.

Uredništvo